

“Hem de voler fer ciutadans lliures”

Rosa Virós ha estat escollida rectora de la Universitat Pompeu Fabra, a Barcelona. Aquesta catedràtica de ciència política, tot i no donar importància al fet de ser l'única rectora del país, reconeix que encara no es pot observar aquest fet amb naturalitat. La seva gestió, Virós voldria que servís per consolidar aquesta Universitat, tocada en aquests primers onze anys de funcionament per una certa imatge d'elitisme.

Cal canviar gaires coses de la Universitat Pompeu Fabra? —Quan tingui tota la informació podré precisar fins a quin punt ha d'arribar el canvi. El que tinc clar és que tot allò que ha estat bé, ho mantindrem. Per exemple, en el projecte de la Pompeu Fabra, pel que fa a la qualitat, que és el que ens vam plantejar, no penso pas reduir plantejaments. Dit això, sí que és cert que han passat uns anys, i que, l'època fundacional, la podem donar per acabada. Crec que la meua etapa serà de quatre anys de transició, que no vol pas dir anys fàcils o superficials. Les transicions, prou ho sabem nosaltres, són bàsiques per als canvis de valors i tota una sèrie de qüestions. La meua fita és que aquests quatre anys deixin el projecte consolidat, que serveixin per refermar valors, per debatre entre tots. Per tant, deixar la Universitat preparada per al segle XXI.

—Quins són aquests valors que cal refermar en aquesta Universitat i, en general, en totes les públiques?

—Un dels valors és que la universitat pública ha de ser oberta a la gent que tingui el mèrit, aquest és un principi que la Constitució protegeix, i crec que és molt important. Totes, però especialment les públiques, tenim un deure molt fort en la transparència, tant del saber, com dels recursos. La transparència em sembla molt important. Si n'hi ha, tothom es pot sentir implicat en un projecte. Si no n'hi ha, la gent se sent insegura i això va en contra de la mínima con-

fiança que exigeix un projecte col·lectiu. I amb això no vull dir que no n'hi hagi hagut. Però en les èpoques fundacionals hi ha un estrès tan gran —i ho puc dir, perquè hi he estat gairebé des del començament, en aquesta casa— que totes les decisions s'han de prendre immediatament. De vegades això fa que es creïn algunes desconexions... Ara ja arriba el moment de poder fer aquestes connexions, tenim la base de l'estructura feta.

—Aquesta transparència implica la participació també dels alumnes?

—Sí, sí. Crec que per aquest estrès inicial hem acceptat potser un paper passiu dels alumnes. Hem d'apostar per trencar aquest model i considerar els alumnes éssers amb capacitat creativa, de reflexió i de crítica, i nosaltres hem de fomentar-ho, encara que de vegades pugui suposar-nos problemes o reptes, perquè a vegades els alumnes no estan d'acord amb tot. Però crec que ho hem d'assumir, hem de voler fer ciutadans lliures, per tant, reflexius i crítics.

—La Universitat Pompeu Fabra ha estat revestida, malgrat ser pública, d'una certa imatge elitista. És un entrancament per fer aquest procés d'obertura?

—No, no ho crec. Quan des de la Universitat de Barcelona vaig viure la creació de la Universitat Autònoma de Barcelona, en certa manera naixia també, com a projecte nou, amb una certa aurèola de més qualitat. És lògic que, quan un govern decideix crear una universitat de nou vulgui evitar els llastres que puguin tenir les uni-

versitats grans. La UPF, igual. Si neix a la fi del segle XX, és lògic que pretingui apostar per una qualitat que, potser, les altres universitats més massificades no podien assolir, i això no vol dir res en contra de les altres universitats.

—Permetim continuar amb tòpics... Algun mitjà de comunicació ja l'ha batejada com a rectora "socialista" en la universitat del "govern". Reduccions d'aquesta mena dificulten la seva gestió?

—Jo vaig venir a aquesta casa l'any 1990-91, en la qual hi havia gent de procedència ideològica molt diversa. I la veritat és que ni en parlàvem, d'això; se suposa que cada ciutadà té les seves preferències... Hi érem per fer una universitat de qualitat, diferent, però no per ser l'única, ni creure ser la millor... Jo m'he sentit molt còmoda en aquesta casa. I estic convençuda que els estudiants, el personal d'administració i serveis, els professors, tots som molt diferents, tant d'enfocaments teòrics, com ideològics. M'han elegit democràticament gent dels tres col·lectius que formen part del claustre universitari (professors, estudiants, personal d'administració i serveis). Per tant, ni per un moment he pensat que tingui cap problema amb les institucions democràtiques de Catalunya.

—És l'única rectora del país... És una responsabilitat afegida?

—Sincerament, no hi vaig caure, en això. Creia que tenia un programa per oferir i així ho vaig fer, com un ciutadà més. Però és clar, les coses a vegades no són tan normals. I m'he trobat la repercussió mediàtica pel tema de ser dona. La veritat, doncs, és evident que no és normal encara. En aquest sentit, tot el que contribueixi a normalitzar em fa il·lusió.

—Alguns sectors han criticat en la gestió de la Pompeu el retrocés de l'ús del català en aquesta Universitat...

—Potser jo ho valoro de manera diferent. És clar, l'any 1970, jo vaig començar a fer classes en català a la Universitat de Barcelona. Encara vivia Franco... Eren èpoques molt difícils. Però, a poc a poc, vam anar aconseguint coses. Per tant, com que vinc d'aquesta època, que un 67% aproximadament de professors de la Pompeu Fabra facin les classes en català em sembla pura meravella. Que l'ide-

"Amb el català hem de fer polítiques positives, però també amb la intel·ligència de pensar que hi ha altres llengües que hem de tenir presents."

al seria que fos més? Hi estic absolutament d'acord. Però ara cal veure la manera com ho podem fer. Cada vegada més la gent jove es mourà amb dues o tres llengües, sense renunciar a res. És a dir, amb el català hem de fer polítiques de tipus positiu, però també amb la intel·ligència de pensar que hi ha altres llengües que hem de tenir presents.

—Quina serà la relació del nou equip de govern de la UPF amb la resta d'universitats dels Països Catalans?

—Està claríssim. Tenim uns territoris en què ens uneix la parla, i en què

som moltes universitats. A més, es dona la coincidència que el segon semestre de l'any que ve toca a la Pompeu Fabra la presidència de l'Institut Joan Lluís Vives, ho aprofitaré per implicar els estudiants en tot aquest món de les universitats de parla catalana. Penso que és una riquesa que no podem deixar passar.

—Què li semblen les propostes que està fent el Govern espanyol sobre la reforma de la selectivitat?

—La reforma de l'accés a les universitats encara està una mica fosca... Ja se sap que la gent de dret, fins que no veiem els papers, no ens ho acabem de creure. Però de la manera que s'ha plantejat pot portar moltíssims problemes. Penso que un cert sentit comú s'imposarà. Obligar els alumnes a fer proves a les diferents universitats per veure si se'ls accepta... A més, suposa un cost molt gran que va en contra de la igualtat d'oportunitats, ja que els que tinguin uns mitjans econòmics per fer-les es podran anar movent i fent proves. Introdueix molt soroll i molta desigualtat.

—I sobre la reforma d'Universitats?

—La llei sembla que recull algunes de les modificacions que han fet els rectors. Les modificacions són sensates, si bé també crec que l'eix central que volia el govern es

manté. Bé, potser han volgut controlar un cert corporativisme dins de les universitats... Però ara caurem en un altre corporativisme que ja existia anteriorment, en temps de Franco: els que maneguin les àrees de coneixement a l'estat seran els que podran seguir les seves prioritats... Però fins que no vegem com es mou tot això hi haurà molts interrogants. I el tema de l'autonomia universitària, i també la política, sembla que pot quedar una mica disminuïda.

Enric Rimbau